

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Kenniscentrum InfoMil Handreiking plicht ter verduurzaming van het energiegebruik

11 juli 2024

Inhoudsopgave

Handreiking plicht ter verduurzaming van het energiegebruik.....	3
Handreiking plicht ter verduurzaming van het energiegebruik.....	3
Activiteitenbesluit en energiebesparing.....	3
Activiteitenregeling en ----en-ergie-----besparing.....	5
Erkende maatregelen.....	5
Format van de maatregelen.....	7
Natuurlijke of zelfstandige -momenten.....	9
DBO-maatregelen.....	10
Alternatieve maatregelen.....	10
Berekening terugverdientijd.....	11
Fasering maatregelen.....	11
Zorgplicht.....	12
Huurder, verhuurder en split incentives.....	12
Informatieplicht.....	13
Overgangsrecht vergunningplichtige bedrijven.....	14
Analyse standaardvoorschriften vanuit LRSO.....	16
Meer informatie.....	23
equivalent.....	23
Toelichting terugverdientijd.....	23
Sectorafwijkende activiteiten of gebouwtypen.....	24
Inrichtingen genoemd in artikel 2.14c lid 2 Abm.....	24
Colofon.....	27

Handreiking plicht ter verduurzaming van het energiegebruik

Deze handreiking geeft een uitleg over wetgeving die gaat over de plicht ter verduurzaming van het energiegebruik (energiebesparingsplicht). Het geeft vooral uitleg over de regels in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. De pagina [Erkende maatregelen](#) gaat dieper in op de systematiek van de erkende maatregelen.

Als op 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking treedt wordt deze handreiking aangepast en zal deze te vinden zijn op iplo.nl.

Informatieblad voor toezichthouders

De handreiking geeft uitleg over de wet- en regelgeving, daarnaast is een informatieblad beschikbaar dat toezichthouders handvatten biedt bij de uitvoering van toezicht.

Pdf

Leest u deze handreiking liever in pdf-formaat? Scroll dan naar beneden. Onderaan de webpagina ziet u enkele icoontjes (Facebook, Twitter, LinkedIn en pdf). Door het aanklikken van het rechter icoontje, maakt u een pdf-document.

Handreiking plicht ter verduurzaming van het energiegebruik

Deze handreiking geeft een uitleg over wetgeving die gaat over de plicht ter verduurzaming van het energiegebruik (energiebesparingsplicht). Het geeft vooral uitleg over de regels in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. De pagina [Erkende maatregelen](#) gaat dieper in op de systematiek van de erkende maatregelen.

Als op 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking treedt wordt deze handreiking aangepast en zal deze te vinden zijn op www.iplo.nl.

Activiteitenbesluit en energiebesparing

De drijver van een inrichting neemt alle maatregelen in het kader van de plicht ter verduurzaming van het energiegebruik (energiebesparingsplicht) die zich in 5 jaar of minder terugverdienen. Dat staat in het Activiteitenbesluit.

Energieverduurzamingsverplichting

In afdeling 2.6 van het Activiteitenbesluit en specifiek in de artikelen [2.14c](#) en [2.15](#) zijn de eisen over de energiebesparingsplicht opgenomen. De eisen gelden voor zowel type A-, B -als C-inrichtingen.

Onder de energiebesparingsplicht verstaan we het treffen van de volgende maatregelen:

- energiebesparingsmaatregelen
- maatregelen voor het produceren van hernieuwbare energie; deze verplichting geldt tot het jaarlijkse energiegebruik, daarboven mag uiteraard vrijwillig meer worden geproduceerd en
- maatregelen voor het vervangen van een energiedrager die leiden tot een lagere emissie van kooldioxide.

Groepen energiegebruikers

Welke eisen van toepassing zijn hangt af van de hoeveelheid energie die wordt gebruikt binnen de inrichting. Er is onderscheid in:

- Zelfvoorzienend:
 - er wordt alleen gebruik gemaakt van hernieuwbare energie die wordt geproduceerd binnen de inrichting en er wordt nooit energie afgenomen van het energienetwerk
- Klein gebruik:
 - elektriciteit: minder dan 50.000 kWh; en
 - andere energiedragers uitgedrukt in aardgasequivalenten: minder dan 25.000 m³
- Midden gebruik:
 - elektriciteit: tussen 50.000 kWh en 200.000 kWh; of
 - andere energiedragers uitgedrukt in aardgasequivalenten: tussen 25.000 m³ en 75.000 m³
- Groot gebruik:
 - elektriciteit: tussen 200.000 en 10.000.000 kWh; of
 - andere energiedragers uitgedrukt in aardgasequivalenten: tussen 75.000 en 170.000 m³
- Zeer groot gebruik:
 - elektriciteit: meer dan 10.000.000 kWh; of
 - andere energiedragers uitgedrukt in aardgasequivalenten: meer dan 170.000 m³

Het warmte- en brandstofgebruik wordt omgerekend naar aardgasequivalenten. Voor de verschillende mogelijke brandstofsoorten is voor deze omrekening een omrekeningtabel (naar aardgasequivalenten). Voor de bepaling van het energiegebruik van de inrichting wordt ook het brandstofgebruik van installaties en voertuigen binnen de inrichting meegerekend. Het energiegebruik voor voertuigen buiten de inrichting wordt niet meegenomen.

Voor zelfvoorzienende- en kleingebruikers gelden de energiebesparingsplichten vanuit artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit niet.

Voor specifieke zeer grote gebruikers geldt verder een onderzoeksplicht voor de bedrijfsprocessen en -faciliteiten. Het gaat dan om inrichtingen genoemd in artikel 2.14c lid 2 Abm. Meer over de onderzoeksplicht uit artikel 2.15, lid 9 Activiteitenbesluit vindt u hier. Schematisch weergegeven gelden de volgende regels:

Tabel

	Plicht ter verduurzaming van het energiegebruik (2.15 lid 1 Abm)	Informatieplicht (2.15 lid 2 Abm)	Onderzoek bij niet voldoen (2.15 lid 5 Ab)	Onderzoeksplicht (2.15 lid 9 Ab)
Zelf voorzienend				
Klein gebruik				
Middel gebruik	X	X		

Groot gebruik	X	X	X	
Zeer groot gebruik	X	X (voor het gebouwdeel)	X	soms (nooit voor het gebouwdeel)

Activiteitenregeling en ----en-ergie-----besparing

In de Activiteitenregeling wordt artikel 2.15 uit het Activiteitenbesluit verder uitgewerkt.

Activiteitenregeling: voldoen aan het Activiteitenbesluit

In de Activiteitenregeling [artikel 2.16](#) staat hoe de inrichting kan voldoen aan de plicht ter verduurzaming van het energiegebruik (energiebesparingsplicht). Namelijk door alle maatregelen van de Erkende maatregelenlijst uit [bijlage 10](#) te nemen. Voor de branche glastuinbouw zijn de maatregelen in bijlage 10c van de Activiteitenregeling te vinden.

Het bevoegd gezag controleert of de erkende maatregelen:

- uitgevoerd zijn;
- op een goede manier zijn toegepast; en
- goed beheerd en onderhouden worden (lid 11 artikel 2.15 Activiteitenbesluit)

Formule voor terugverdientijd

Erkende maatregelen voor de energiebesparingsplicht uit de Activiteitenregeling hebben, bepaald met kentallen, een [terugverdientijd](#) van vijf jaar of minder. In de [Activiteitenregeling bijlage 10a](#) staat de formule voor de terugverdientijd waarmee dit is bepaald. Voor de branche glastuinbouw geldt een andere formule. Die is in bijlage 10d van de Activiteitenregeling te vinden.

Systematiek energiebesparingsplicht: EML niet verplicht

In de basis zijn er 2 opties om te voldoen aan de energiebesparingsplicht uit artikel 2.15 Activiteitenbesluit:

1. EML systematiek wordt gevolgd: alle maatregelen die van toepassing zijn uit de EML worden genomen. In plaats van een erkende maatregel mag wel een alternatieve maatregel genomen worden. Wat dat is [vindt u hier](#).
2. EML systematiek wordt niet gevolgd: er wordt onderzoek gedaan naar alle maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder. Dit moet op basis van de bepaling van de terugverdientijd die staat in de [Activiteitenregeling in bijlage 10a](#). Vervolgens worden die maatregelen genomen en de toezichthouder stelt vast of de drijver van de inrichting zonder erkende maatregelenlijst alsnog voldoet aan de regels. Niet uitgesloten is dat in het onderzoek de EML ook gebruikt wordt. Het bevoegd gezag kan voor de beoordeling van uitgevoerde onderzoeken de [publicatie E16](#) gebruiken.

Voor zeer grote gebruikers geldt en andere methodiek.

Erkende maatregelen

De Erkende maatregelenlijst maakt het op een makkelijke en praktische manier mogelijk om aan de

energiebesparingsplicht te voldoen. Op deze manier hoeven bedrijven niet op individueel niveau alle maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder in kaart te brengen.

Systematiek EML

Op 1 juli 2023 zijn de erkende maatregelen geactualiseerd. Ook zijn ze uitgebreid met maatregelen voor de productie van hernieuwbare energie op de eigen locatie en maatregelen voor het vervangen van een energiedrager die leiden tot een lagere emissie van kooldioxide. De Erkende maatregelenlijst (EML) is in bijlage [bijlage 10](#) van de Activiteitenregeling te vinden. Een vergelijk met de oude en nieuwe EML is gemaakt en te vinden op de [website van RVO](#). Voor glastuinbouw is een specifieke EML gemaakt die in bijlage 10c van de Activiteitenregeling te vinden is.

Gebouwgebonden maatregelen die samenhangen met de activiteit- en procesgebonden maatregelen moeten wel betrokken worden in het onderzoek. Een voorbeeld hiervan is energie besparende maatregelen die worden toegepast aan het gebouw van een zwembad. Dit leidt in het proces tot minder energiegebruik en is sterk afhankelijk van elkaar.

Vrijwillig

Het staat de drijver van de inrichting vrij energiebesparende maatregelen te nemen, ondanks dat die op basis de EML niet genomen hoeven te worden. Soms is de absolute besparing van de hoeveelheid energie voor een drijver van de inrichting zo interessant dat, ondanks een langere terugverdientijd, hij deze toch wil nemen. Deze keuzes zijn de eigen verantwoordelijkheid van de drijver van de inrichting.

Toepassing EML voor een middelgroot gebruik

Voor deze categorie geldt de volledige systematiek zoals hierboven beschreven.

Toepassing EML voor groot gebruik

Hiervoor geldt ook de volledige systematiek zoals hierboven beschreven. Aanvullend is het hier voor het bevoegd gezag mogelijk een onderzoek te eisen wanneer het vermoeden is dat niet voldaan wordt aan de energiebesparingsplicht uit artikel 2.15 lid 1 Activiteitenbesluit. De aantoonplicht daarvoor ligt bij het bevoegd gezag. Maar wanneer alle van toepassing zijnde maatregelen uit de EML uitgevoerd zijn, is het verlangen van een onderzoek in principe niet mogelijk.

Zeer grote gebruiker: onderzoeksplichtig

Voor deze categorie is de EML voor processen en faciliteiten niet van toepassing en dient onderzoek naar energiebesparing plaats te vinden. De EML kan daarbij wel gebruikt worden. Het betreft hier dus geen onderzoek naar de maatregelen aan gebouwen, daarvoor gelden gewoon de maatregelen uit de EML.

Gebouwgebonden maatregelen die samenhangen met de activiteit- en procesgebonden maatregelen moeten wel betrokken worden in het onderzoek. Een voorbeeld hiervan is energie besparende maatregelen die worden toegepast aan het gebouw van een zwembad. Dit leidt in het proces tot minder energiegebruik en is sterk afhankelijk van elkaar.

Valt een inrichting niet onder een in artikel 2.14c Abm aangewezen bedrijfstak, dan wordt deze vergelijkbaar behandeld als een grote gebruiker en is de volledige EML systematiek van toepassing.

Indeling Erkende maatregelenlijst

De Erkende maatregelenlijst is als volgt ingedeeld:

- onderdeel 1: faciliteiten (F)
- onderdeel 2: processen (P) en

- onderdeel 3: gebouwen (G).

De nummering van de erkende maatregelen is als volgt:

- eerste letter is een F, P of G van de onderdelen
- de tweede letter duidt op de categorie van het onderdeel en
- dan volgt een nummer van de maatregel binnen de desbetreffende categorie.

Zo staat PC9 voor een procesmaatregel, van de derde categorie (hier aandrijvingen) en de negende maatregel (hier een frequentieregelaar op een centrifugaalpomp).

Op de [Informatiebank EML](#) van de RVO staat meer informatie.

Format van de maatregelen

In de erkende maatregelenlijst heeft de beschrijving van iedere maatregel hetzelfde format. Een voorbeeld staat hieronder.

Voorbeeld EML maatregel

Voorbeeld EML maatregel

Onderwerp	Aandrijvingen
Nummer maatregel	FC1
Toe te passen maatregel	Pas een frequentieregeling toe op machines. Met de toepassing van een frequentieregelaar op de elektromotor welke een machine of machinedeel aandrijft kan de motor optimaal worden ingezet in de bedrijfsvoering. De aandrijving door de elektromotor kan door de frequentieregelaar optimaal worden ingeregeld, waarbij de snelheid van de elektromotor zodanig wordt gekozen dat de aandrijving zijn functie goed kan vervullen met een zo laag mogelijk opgenomen vermogen. Deze maatregel beslaat directe en indirecte aandrijvingen, zoals via as, snaar, riem, ketting en dergelijke.
Huidige situatie	Er is een machine aanwezig met een aandrijving via elektromotor met een elektrisch vermogen van ten minste 8 kW. De efficiëntieklasse van de elektromotor is ten minste IE2.

Economische randvoorwaarden	Zelfstandig moment: Bij meer dan 1.300 draaiuren per jaar. Natuurlijk moment: Bij meer dan 800 draaiuren per jaar.
Technische randvoorwaarden	Er is voldoende ruimte in de regelkast om de frequentieregelaar te kunnen plaatsen, óf de motor is goed toegankelijk, waardoor de frequentieregelaar nabij de elektromotor kan worden geplaatst. De functionaliteit van de machine moet een variabel of verlaagd toerental toestaan.
Direct uitvoerbaar (zelfstandig moment)	Ja
Aspecten van doelmatig beheer en onderhoud	Niet van toepassing

Toe te passen maatregel

In deze regel staat omschreven wat de maatregel doet. Het is een uitleg hoe de maatregel energie bespaart.

Huidige situatie

Hier is te vinden wat de uitgangssituatie is op basis waarvan de maatregel wordt genomen. Het omschrijft de situatie waarin de maatregel kan worden toegepast, maar nog niet is uitgevoerd.

Economische randvoorwaarden

De maatregel moet zich in 5 jaar of minder terugverdienen. Dat is afhankelijk van zowel de kosten als de besparing door de maatregel. Bij sommige maatregelen zijn economische randvoorwaarden opgenomen waarbij de opbrengst zodanig is dat de maatregel een terugverdientijd van vijf jaar of minder heeft. De vervanging van TL8-buizen door LED-buizen (GF2) is bijvoorbeeld direct uitvoerbaar met een terugverdientijd van vijf jaar bij 1.600 branduren per jaar. Ook is voor sommige maatregelen vastgelegd dat de maatregel alleen geldt onder een bepaald energiegebruik. Bij een hoger energiegebruik geldt dan een lager belastingtarief waardoor de maatregel zich niet meer terugverdient.

De drijver van de inrichting moet het van toepassing zijn van een economische randvoorwaarde aan kunnen tonen.

Technische randvoorwaarden

Soms zijn er technische redenen waardoor een maatregel niet getroffen hoeft te worden. Bijvoorbeeld omdat er grote veranderingen nodig zijn om de maatregel te kunnen nemen. In dat geval verdient de maatregel zich niet in 5 jaar of minder terug. In de EML tabellen zijn daarom technische randvoorwaarden opgenomen. Zo gelden er bij perslucht verschillende randvoorwaarden, waaronder dat er voldoende ruimte nabij de persluchtcompressor moet zijn om een persluchtbuffervat te plaatsen.

Bijzonder aandacht is er nog voor monumentale gebouwen. Daarvoor is bij een aantal maatregelen aangegeven dat deze alleen kunnen worden uitgevoerd als de monumentale waarde van het erkend monument niet wordt aangetast. Als de maatregel wel de monumentale waarde aantast kan het bevoegd gezag de drijver van de inrichting wel wijzen op mogelijke alternatieven die interessant kunnen zijn. I.p.v. HR++ glas bijvoorbeeld voorzetglas. Meer informatie is hier te vinden: [Verduurzaming gebouwen - Monumenten en musea \(rvo.nl\)](http://Verduurzaminggebouwen-Monumenten-en-musea(rvo.nl))

Een uitputtende lijst van technische randvoorwaarden die mogelijk kunnen voorkomen bij individuele bedrijven of instellingen is onmogelijk op te stellen. Als een maatregel uit de EML die toegepast moet worden in een specifiek geval technisch niet uitvoerbaar is, kan de drijver van de inrichting dit aangeven in de rapportage voor de informatieplicht. Bijvoorbeeld als in een specifiek geval er zeer kostbare aanpassingen nodig zijn om uitvoering van een maatregel mogelijk te maken. Het is vervolgens aan het bevoegd gezag om te bepalen of het bedrijf dan nog steeds de EML-systematiek volgt en of het aannemelijk is dat het bedrijf voldoet aan de energiebesparingsplicht. Mogelijk kan het bedrijf een alternatieve maatregel treffen.

Natuurlijke of zelfstandige -momenten

Sommige maatregelen verdienen zich alleen terug op een zogenaamd natuurlijk moment. Bij een natuurlijk moment moet de drijver van de inrichting toch al kosten maken voor vernieuwing of reparatie. Alleen de extra kosten voor de energiezuinige maatregel tellen dan mee voor het bepalen van de terugverdientijd.

Gepland natuurlijk moment

Geplande natuurlijke investeringsmomenten zijn bijvoorbeeld:

- normaal preventief onderhoud (periodiek onderhoud van installaties en technieken)
- verbouwen
- vernieuwing
 - van verlichting, als de drijver van de inrichting toch al de oude verlichting uit het plafond haalt
 - verwarmingsinstallatie, als de oude ketel toch al aan vervanging toe is
- groot preventief onderhoud (zoals het stoppen van productieprocessen)
- oprichten, uitbreiden en/of veranderen van installaties en activiteiten binnen een inrichting (zoals nieuwbouw, uitbreiding bedrijfsactiviteiten, aanpassen van de bedrijfsformules) en
- wijzigingen van eigendom en/of in bedrijf nemen van een gebouw (als de nieuwe eigenaar bij verhuizing, verkoop of aankoop van gebouwen het gebouw verbouwt of nieuwe apparaten of machines plaatst).

Is een natuurlijk moment geweest maar is de maatregel niet getroffen, dan zal het bevoegd gezag die maatregelen, niet-proportionele omstandigheden daargelaten, alsnog eisen. In het [Informatieblad toezicht en handhaving](#) is opgenomen hoe het bevoegd gezag met deze situatie om kan gaan.

Ongepland natuurlijk moment

Ongeplande investeringsmomenten zijn bijvoorbeeld het kapot raken van installaties en technieken waardoor vernieuwing of reparatie nodig is.

Direct uitvoerbaar (zelfstandig moment)

Naast 'natuurlijke momenten' zijn er ook 'zelfstandige momenten'. Dit houdt in dat een maatregel zich op elk moment terugverdient binnen 5 jaar. In de EML heet dat een 'direct uitvoerbare' maatregel.

Zo'n maatregel moet dus zijn uitgevoerd als de EML systematiek wordt gevolgd.

Afspraken maken over een maatregel

Als er op korte termijn een natuurlijk moment zal zijn, kan de (toch al direct uitvoerbare) maatregel nog goedkoper. Het is dan redelijk dat het bevoegd gezag hiermee rekening houdt en dit ook vastlegt. Als ondanks de gemaakte afspraak een gepland natuurlijk moment niet doorgaat, dan is er geen natuurlijk moment meer. De afspraak is dan ook niet meer geldig en de maatregel dient direct uitgevoerd te worden.

Soms is er een reden om afspraken over natuurlijke momenten in maatwerkvoorschriften vast te leggen. Bijvoorbeeld als de drijver van de inrichting zich in het verleden niet aan afspraken hield.

DBO-maatregelen

Erkende maatregelen moeten goed beheerd en onderhouden worden voor de goede werking van de maatregelen. Dit heet Doelmatig Beheer en Onderhoud (DBO). Hierdoor verdient de investering zich ook echt terug.

Toezicht op DBO

De maatregelen moeten goed werken, dus daar controleert de toezichthouder op. De EML kan daarbij als een checklist gebruikt worden.

DBO is onderdeel van de EML en daar kan dus ook toezicht op gehouden en op gehandhaafd worden. Dat staat in het 1e lid van artikel 2.15 Activiteitenbesluit.

DBO voor alternatieve maatregelen

Natuurlijk moet de drijver van de inrichting ook een alternatieve maatregel doelmatig beheren en onderhouden. Anders dan bij de erkende maatregelen is niet vooraf vast te stellen hoe DBO er bij deze alternatieve maatregel uitziet.

Informatiebank energiebesparing

Ook op de website van de RVO is de EML met nadere toelichting te vinden.

Alternatieve maatregelen

Een alternatieve maatregel is gelijkwaardig aan of beter dan de techniek die genoemd staat in de Erkende maatregelenlijst (EML). Een ondernemer kan voor een alternatieve maatregel kiezen en dat voorleggen bij het bevoegd gezag.

Het doel van de maatregel

Het alternatief kan alleen een maatregel met hetzelfde doel vervangen. Bij de erkende maatregel staat het doel bij 'toe te passen maatregel'. Het is bijvoorbeeld niet mogelijk een maatregel die het 'geïnstalleerd vermogen van de buitenverlichting beperkt' te vervangen voor een maatregel die 'het onnodig branden van de buitenverlichting' voorkomt. Ditzelfde geldt voor een maatregel van een andere activiteit. Zo kan een verlichtingsmaatregel ook geen alternatief zijn voor een verwarmingsmaatregel.

Maatregelen voor duurzame opwekking van energie gelden niet als alternatieve maatregel voor energiebesparing. Zowel de maatregelen voor opwekking van duurzame energie, zoals het plaatsen van zonnepanelen, als de maatregelen voor energiebesparing gelden.

Alternatieve maatregelen en de erkende maatregelensystematiek

Door het nemen van 1 of meer alternatieve maatregelen wijkt de drijver van de inrichting af van bijlage 10 bij de Activiteitenregeling. Daarmee is niet de erkende maatregelenpak van tafel. Een mogelijke discussie kan alleen over de alternatieve maatregelen gaan. Het is aan de drijver van de inrichting informatie te leveren zodat nagegaan kan worden of een alternatieve maatregel minimaal hetzelfde effect heeft als de erkende maatregel.

Verskil van mening over gelijkwaardigheid

Meent het bevoegd gezag dat de toelichting op de gelijkwaardigheid onvoldoende is en daardoor de maatregel niet gelijkwaardig is aan de erkende maatregel? Dan moet het bevoegd gezag onderbouwen waarom ze dat vindt.

Berekening terugverdientijd

De kosten van een energiebesparende maatregel verdienen zich terug door de besparing op het energiegebruik. De terugverdientijd (TVT) geeft aan hoelang dit duurt. De maatregelen op de erkende maatregelenlijst hebben een terugverdientijd van 5 jaar of minder.

Zelf terugverdientijd berekenen

De drijver van de inrichting mag zelf de terugverdientijd van maatregelen berekenen. Dat kan met deze formule:

$$TVT = (I + F)/B$$

waarin:

- TVT: de terugverdientijd in jaren is
- I: de (meer)kosten zijn die worden gemaakt voor de maatregel in euro's
- F: de kosten voor het lenen van geld om de maatregel te nemen
- B: Het geld dat u bespaart op elektriciteit (kilowattuur) en/of brandstof (Nm³) door de maatregel

De berekening neemt de inflatie of verwachtingen over toekomstige prijsontwikkeling niet mee. Ook bij het bepalen van de kosten (F) en kostenbesparing (B) zijn de veranderingen in vennootschapsbelasting geen onderdeel van deze formule.

De formule is te vinden in bijlage 10a in de Activiteitenregeling. Daar is ook te vinden hoe bepaald kan worden of een maatregel een CO₂-reducerend effect heeft. Voor de branche glastuinbouw is de formule in bijlage 10d te vinden.

Door dit te gaan doen wijkt de drijver van de inrichting wel af van de EML systematiek. En dat betekent dus dat alle maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder in kaart moeten worden gebracht.

Fasering maatregelen

Het bevoegd gezag of de omgevingsdienst kan een gefaseerde doorvoering goedkeuren. De drijver kan toestemming vragen aan het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag legt de fasering vast in een maatwerkvoorschrift. Fasering wil zeggen dat de drijver meer tijd krijgt om maatregelen te nemen. Zo hoeft de drijver niet alle maatregelen op hetzelfde moment te nemen.

Afspraken

De toezichthouder kan met de drijver van de inrichting afspraken maken over het nemen van 'redelijke termijnen' voor het nemen van maatregelen (artikel 2.15 lid 4 Abm).

Hiermee kan de toezichthouder beter rekening houden met bedrijfseconomische omstandigheden. Voorbeelden hiervan zijn:

- zoals beperkte financieringsmogelijkheden,
- aanstaande natuurlijke momenten of
- split incentives.

Het bevoegd gezag moet de fasering, bijvoorbeeld omdat deze ver in de tijd loopt, eventueel vastleggen in een maatwerkvoorschrift. Drijvers van inrichtingen kunnen daarnaast vrijwillig extra energiebesparende maatregelen nemen.

Zorgplicht

Het Activiteitenbesluit heeft een algemeen zorgplichtbeginsel ([artikel 2.1](#)) voor de 'drijver van de inrichting'. Er moet binnen een inrichting een doelmatig gebruik van energie zijn.

De regeling over de plicht ter verduurzaming van het energiegebruik (energiebesparingsplicht) is uitputtend omdat artikel 2.15 alle gebruikers noemt. Door het uitputtend karakter is het niet mogelijk maatwerkvoorschriften te stellen via de zorgplicht. Hierop zijn 2 uitzonderingen:

- Een maatwerkvoorschrift dat de fasering van maatregelen vastlegt (lid 4 artikel 2.25 Activiteitenbesluit).
- Een maatwerk waarbij er 'duidelijke energieverpillering' is; in dat geval is er ook directe handhaving op de zorgplicht mogelijk is.

Energiebesparende maatregelen voor vervoer buiten de begrenzing van de inrichting zijn geen onderdeel van het Activiteitenbesluit en de erkende maatregelensystematiek. Het Activiteitenbesluit richt zich op activiteiten binnen de begrenzing van inrichtingen.

Huurder, verhuurder en split incentives

2 begrippen komen regelmatig terug in deze handreiking: inrichting en drijver van de inrichting. De begrippen raken de discussie over de plichten van huurder en verhuurder voor het nemen van energiebesparende maatregelen.

Dit onderdeel bespreekt:

- [Inrichting en drijver van de inrichting](#)
- [Wie is de drijver van de inrichting?](#)
- [Split incentives](#)

Inrichting en drijver van de inrichting

Het Activiteitenbesluit spreekt van de 'drijver van de inrichting'. De verplichting tot verduurzaming van het energiegebruik uit artikel 2.15 is van toepassing op degene die een inrichting drijft.

Bij bijvoorbeeld bedrijfsverzamelgebouwen kan discussie ontstaan of er sprake is van een of meerdere inrichtingen. Hierbij is het belangrijk hoeveel zeggenschap de eigenaar van het bedrijfsgebouw heeft over de losse bedrijven in het gebouw. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het huurcontract. Hierin zijn mogelijk de privaatrechtelijke mogelijkheden en/of beperkingen benoemd over de mate van zeggenschap van de eigenaar en/of gebruiker. Het bevoegd gezag of eventueel de rechter beoordeelt uiteindelijk of er sprake is van een of meerdere inrichtingen.

Als in zo'n gebouw onvoldoende bindingen tussen afzonderlijke delen van het gebouw zijn, dan is sprake van een verzameling van aparte inrichtingen. Het gebouw met gezamenlijke voorzieningen (zoals de stookinstallatie, ventilatiesystemen, enzovoort) worden in dat geval al één aparte inrichting beschouwd, waar de eigenaar van het gebouw wordt aangesproken op de energiebesparingsplicht.

Huur: wie is de drijver van de inrichting?

Bij huurpanden kan de bepaling van wie de drijver van de inrichting is ook tot discussie leiden voor wat betreft wie maatregelen moet nemen. In de meeste gevallen is de huurder de drijver van de inrichting. Toch is deze drijver niet altijd degene die in staat is alle van toepassing zijnde energiebesparende maatregelen te nemen. Daarom is het nodig om in een gesprek met de huurder en/of eigenaar te achterhalen wie dat is. Ook daarbij kunnen huurcontracten helpen. In de meeste gevallen kan alleen de verhuurder gebouwgebonden maatregelen treffen en staat de huurder vaak aan de lat voor de procesmaatregelen en maatregelen gerelateerd aan de organisatievoering.

Er moet dan ook steeds bij de aanschrijving tot het nemen van maatregelen ter verduurzaming van het energiegebruik gekeken worden wie in de positie is om die maatregelen te nemen: verhuurder, huurder of een combinatie.

Split incentives huurder en verhuurder

Hulpmiddelen split incentives

De split incentive is een knelpunt dat wordt ervaren tussen huurders en verhuurders. De verhuurder investeert, terwijl de huurder daardoor minder energie gebruikt en dus profiteert. Daardoor kan een houding van de verhuurder ontstaan om niet te investeren.

Soms moeten huurder en verhuurder dan ook nieuwe afspraken maken. Bij een nieuwe huurperiode (of andere privaatrechtelijke overeenkomst) zijn split incentives te voorkomen. Op de website van RVO is hierover meer te vinden. Hulpmiddelen bij split incentives zijn:

- De Menukaart Green Lease waarin een format voor 'duurzame huurcontracten' te vinden is.
- Het Duo Label zet in op samenwerking tussen vastgoedeigenaar en huurder. Met een 'gesplitst zicht' op energieverduurzaming wordt duidelijk hoe huurder en verhuurder voordeel kunnen hebben van de verduurzaming.

Handreiking split incentives

Het Platform Duurzame Huisvesting stelde met een aantal stakeholders een handreiking en checklist op over de split incentives. Deze hulpmiddelen moet het voor toezichthouders makkelijk maken om het gesprek aan te gaan met huurder en verhuurder. Die handreiking is uitgewerkt in een checklist die voor alle toezichthouders te gebruiken is. Zo kunnen huurders, verhuurders en toezichthouders samen tot afspraken voor energiebesparende maatregelen komen.

De handreiking richt zich op vastgoed (kantoren, scholen en zorg- en welzijnsinstellingen), maar de systematiek is goed toe te passen op andere bedrijfstakken. De handreiking geeft handvatten, maar komt niet voort uit wetgeving.

Informatieplicht

Per 1 december 2023 is de 2e ronde informatieplicht energieverduurzaming van kracht.

Voor wie geldt de informatieplicht?

Per 1 december 2023 is de 2e ronde informatieplicht energieverduurzaming van kracht. Dit geldt ook voor bedrijven die in 2019 in de 1e ronde van de informatieplicht gemeld hebben. Voor de rapportage gebruikt de drijver van de inrichting het eLoket van RVO.nl.

Er zijn twee uitzonderingen op de informatieplicht:

- zelfvoorzienende gebruikers
- kleingebruikers: elektriciteit: minder dan 50.000 kWh en gas/warmte uitgedrukt in aardgasequivalenten: minder dan 25.000 m³

In de artikelen 2.16a tot en met 2.16d van de Activiteitenregeling staan eisen voor de rapportage (informatieplicht). Dit is een uitwerking van artikel 2.15, lid 2 van het Activiteitenbesluit. In de rapportage worden in ieder geval vermeld:

- het energiegebruik van de inrichting
- de technische en economische randvoorwaarden van de maatregelen uit de EML waar de inrichting niet aan voldoet

Als niet gekozen is voor de EML-systematiek, maar gebruik wordt gemaakt van bijvoorbeeld een energieverduurzamingsadvies, worden de maatregelen die daarin zijn genomen vermeld. Ondernemers vinden hier hoe ze hun maatregelen kunnen rapporteren: [Informatieplicht voor bedrijven en instellingen \(rvo.nl\)](https://www.rvo.nl/informatieplicht-voor-bedrijven-en-instellingen)

Zeer groot gebruik: onderzoeksplicht

Onderzoeksplichtige inrichtingen hebben een informatieplicht uit lid 2 van artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit voor de maatregelen die zien op het gebouw. Voor het overige voert de drijver van de inrichting een onderzoek uit naar maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder. Ook dat onderzoek wordt uiterlijk 1 december 2023 aan het bevoegd gezag verstrekt, zodat de rapportagecyclus gelijk is. Het onderzoek moet voldoen aan de criteria uit bijlage 10b van de Activiteitenregeling. Ook zijn formats beschikbaar op de [website van RVO](https://www.rvo.nl) voor de onderzoeksrapportages. Het bevoegd gezag kan voor de beoordeling van uitgevoerde onderzoeken de publicatie E16 gebruiken.

Meer informatie over handhaving hiervan vindt u in het [Informatieblad energiebesparing](#).

Huurder-verhuurder

In een huurder-verhuurder situatie ligt het voor de hand dat de huurder rapporteert over de maatregelen die zien op het proces en dat de verhuurder rapporteert over de maatregelen die zien op het gebouw. Dat zijn immers de partijen die in een positie zijn om de verplichte maatregelen ter verduurzaming van het energiegebruik te nemen.

Wanneer er zeer beperkt sprake is van energiebesparingsmaatregelen die gericht zijn op het proces, is het ook goed voor te stellen dat de verhuurder/gebouweigenaar ook rapporteert over deze beperkte procesmaatregelen. Dit om de lasten voor de huurder voor de informatieplicht beperkt te houden.

In het geval van handhaving op de informatieplicht wordt altijd de drijver van de inrichting aangeschreven.

Overgangsrecht vergunningplichtige bedrijven

Vanaf 1 juli 2023 vallen vergunningplichtige inrichtingen ook onder de plicht tot verduurzaming van het energiegebruik (energiebesparingsplicht) van het activiteitenbesluit. Daarom kan er sprake zijn van overgangsrecht voor voorschriften over energiebesparing die in de vergunning staan.

Verandering wetgeving

In het Activiteitenbesluit waren type C inrichtingen uitgezonderd van de energiebesparingsplicht. Dit

komt omdat de energiebesparingsartikelen, via in artikel 2.14c van het besluit, alleen van toepassing waren verklaard voor type A en B inrichtingen.

Vanaf 1 juli 2023 zijn de energiebesparingsvoorschriften uit het activiteitenbesluit (artikel 2.15) rechtsreeks van toepassing op type C inrichtingen. Dit komt omdat de uitzondering voor deze inrichtingen vervalt. Dit is te vinden in [het Besluit wijziging Activiteitenbesluit - actualisatie energiebesparingsplicht](#).

Op dit moment kunnen in milieuvergunningen voor type C inrichtingen voorschriften zijn opgenomen over energiebesparing. Over het algemeen omvat dit een vierjaarlijks onderzoek en jaarlijkse monitoring.

Overgangsrecht en energiebesparing

Op deze pagina vindt u een toelichting wat er gebeurt met deze voorschriften. De pagina [Analyse Standaard voorschriften vanuit LRSO](#) geeft een analyse van de standaardvoorschriften voor energiebesparing vanuit de LRSO. Deze analyse kunt u gebruiken als opzet, maar u zult altijd naar de specifieke vergunningvoorschriften uit de vergunning in kwestie moeten kijken.

Onder het Activiteitenbesluit

In paragraaf 6.1 van het Activiteitenbesluit (Abm) zijn overgangsbepalingen opgenomen. Het gaat dan om situaties waarin vroeger vergunningvoorschriften golden die nu door het Activiteitenbesluit wordt geregeld ([Algemeen overgangsrecht - Kenniscentrum InfoMil](#)).

Overgangsbepalingen

Voor energiebesparingsvoorschriften in de omgevingsvergunning zijn de volgende bepalingen van belang:

- Vergunningvoorschriften voor een bepaald aspect blijven 3 jaar na het van toepassing worden van het Activiteitenbesluit op de desbetreffende activiteit gelden als maatwerkvoorschrift, mits hiervoor maatwerk mogelijk is in het Activiteitenbesluit (artikel 6.1 lid 1 Abm).
- Alleen de voorschriften van een vergunning die in werking en onherroepelijk waren, kunnen overgaan als maatwerkvoorschrift.
- Als maatwerk voor een bepaald aspect niet mogelijk is en de eisen in het Activiteitenbesluit strenger zijn, dan gelden de vergunningvoorschriften nog 6 maanden na het van toepassing worden van het Activiteitenbesluit op die activiteit als maatwerkvoorschrift. Daarna gelden de eisen uit het Activiteitenbesluit (artikel 6.1 lid 4 Abm).
- Als maatwerk voor een bepaald aspect niet mogelijk is en de eisen in het Activiteitenbesluit soepeler zijn, dan gelden de eisen uit het Activiteitenbesluit vanaf het moment dat het Activiteitenbesluit van toepassing wordt op die activiteit.

Wanneer in de vergunning geen specifieke vergunningsvoorschriften stonden over een bepaald specifiek aspect, dan gelden de algemene regels vanuit het Abm direct.

Maatwerk energiebesparingsplicht Activiteitenbesluit

In lid 4 en lid 5 van artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit zijn de maatwerkbaarheid bij de energiebesparingsplicht opgenomen.

Lid 4:

Het bevoegd gezag kan bij maatwerkvoorschrift een gefaseerde uitvoering van de verplichting, bedoeld in het eerste lid, toestaan waarbij rekening wordt gehouden met de bedrijfseconomische omstandigheden van de inrichting. Hierbij stelt het bevoegd gezag per maatregel een redelijke termijn vast waarbinnen die maatregel moet zijn uitgevoerd.

Lid 5:

Als het aannemelijk is dat niet wordt voldaan aan het eerste lid, kan het bevoegd gezag degene die de inrichting drijft waarvan het energiegebruik in enig kalenderjaar groter is dan 200.000 kilowatt uur aan elektriciteit of groter is dan 75.000 kubieke meter aardgasequivalenten, verplichten om binnen een door het bevoegd gezag te bepalen termijn, onderzoek te verrichten of te laten verrichten waaruit blijkt of aan het eerste lid wordt voldaan. Het onderzoek wordt verricht naar de maatregelen bedoeld in het eerste lid, voor zover deze niet zien op een gebouw of een deel van een gebouw.

Onder de Omgevingswet (verwachte inwerkingtreding 01-01-2024)

In artikel 8.1.5 van het Invoeringsbesluit Omgevingswet is de overgangsbepaling opgenomen.

Overgangsbepaling

Een onherroepelijk besluit tot het stellen van een maatwerkvoorschrift geldt onder het nieuwe recht als een maatwerkvoorschrift bij een algemene regel of een vergunningvoorschrift in de Omgevingsvergunning. Er is sprake van een vergunningvoorschrift als het gaat over een vergunningplichtige milieubelastende activiteit. Dit overgangsrecht geldt alleen als het bevoegd gezag voor die onderwerpen maatwerkvoorschriften of vergunningvoorschriften kan stellen. Dit staat in artikel 8.1.5, leden 5 en 6, van het Invoeringsbesluit Omgevingswet.

Maatwerkmogelijkheden geactualiseerde energiebesparingsplicht in Bbl en Bal

Hieronder zijn de artikelen over de maatwerkmogelijkheden opgenomen zoals afkomstig uit de versie van het wijzigingsbesluit Bal en Bbl.

Maatwerk plicht ter verduurzaming van het energiegebruik Bbl

Artikel 3.86 (afbakening maatwerkvoorschriften maatregelen ter verduurzaming van het energiegebruik)

Een maatwerkvoorschrift over artikel 3.84 kan alleen inhouden het toestaan van een gefaseerde uitvoering van de in artikel 3.84, eerste lid (plicht ter verduurzaming van het energiegebruik), bedoelde maatregelen.

Maatwerk plicht ter verduurzaming van het energiegebruik Bal

Artikel 5.16 (afbakening mogelijkheid maatwerk)

1. Met een maatwerkregel of maatwerkvoorschrift wordt artikel 5.15 niet versoepeld.
2. Een maatwerkvoorschrift over artikel 5.15 kan het toestaan van een gefaseerde uitvoering van de maatregelen, bedoeld in artikel 5.15, eerste lid, inhouden.

Conclusie

De combinatie van de overgangsbepalingen in de invoeringsregeling Omgevingswet en de maatwerkmogelijkheden bij energiebesparingsplicht laten zien wat er gebeurt bij voorschriften uit de milieuvergunning.

InfoMil heeft een analyse gedaan van de standaard voorschriften vanuit LRSO. Daar zijn bovenstaande principes toegepast. Zie daarvoor [Analyse Standaard voorschriften vanuit LRSO](#).

Analyse standaardvoorschriften vanuit LRSO

De omgevingsdiensten maken bij het opstellen van omgevingsvergunningen voor milieu vaak gebruik van standaardteksten van de LRSO (Landelijke Redactie Standaardteksten Omgevingsvergunningen). Op deze pagina wordt bekeken wat er gebeurt met deze standaardvoorschriften bij de overgang van type C inrichtingen naar de algemene energiebesparingsplicht.

Standaardvoorschriften LRSO - geactualiseerde energiebeafringsplicht

Het gebruik van eenzelfde systematiek en teksten in de vergunningen creëert een gelijk speelveld ('level playing field') voor initiatiefnemers. Daarom maken omgevingsdiensten gebruik van landelijk beschikbare standaardvoorschriften. De teksten worden beheerd door de LRSO. Op deze pagina analyseren we deze standaardvoorschriften in combinatie met de geactualiseerde energiebesparingsplicht.

Analysemethode

Hieronder wordt bekeken wat er gebeurt met deze standaardvoorschriften van de LRSO bij de overgang van type C inrichtingen naar de algemene energiebesparingsplicht. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de overgangsbepalingen zoals beschreven op de pagina Overgangsrecht vergunningplichtige bedrijven. Daarnaast wordt ook steeds onderscheid gemaakt tussen inrichtingen met verschillende energiegebruiken.

We maken onderscheid in 4 categorieën:

1. klein gebruik: bij een jaarlijks energiegebruik van minder dan 50.000 kWh elektriciteit én minder dan 25.000 m³ aardgasequivalenten aan brandstoffen: er gelden geen verplichtingen om het energiegebruik te verduurzamen,
2. middelgroot gebruik: bij een jaarlijks gebruik tussen 50.000 kWh en 200.000 kWh elektriciteit kWh én een gebruik van minder dan 75.000 m³ aardgas(equivalent). Of een elektriciteitsgebruik van minder dan 200.000 kWh én een aardgas(equivalent)gebruik tussen de 25.000 en 75.000 m³
3. groot gebruik: bij een jaarlijks gebruik tussen 200.000 kWh en 10.000.000 kWh elektriciteit én een gebruik van minder dan 170.000 m³ aardgas(equivalent). Of een elektriciteitsgebruik van minder dan 10 miljoen kWh én een aardgas(equivalent)gebruik tussen de 75.000 en 170.000 m³.
4. zeer groot gebruik: bij een jaarlijks gebruik van meer dan 10.000.000 kWh elektriciteit of meer dan 170.000 m³ aardgasequivalenten aan brandstoffen en warmte.

Basis Analyse

Categorie 1

Voor categorie 1 geldt dat het Activiteitenbesluit niet van toepassing is als het gaat over energiebesparing. De werking van het Activiteitenbesluit is dus soepeler en er zijn geen maatwerkmogelijkheden. Eventuele voorschriften in milieuvergunningen voor energiebesparing, vervallen dus gelijk bij inwerkingtreding.

Categorie 2

Voor categorie 2 geldt lid 5 van het Activiteitenbesluit niet. Daarom is maatwerk voor onderzoeken niet mogelijk. Het activiteitenbesluit is dus soepeler. Eventuele voorschriften in milieuvergunningen over onderzoek voor energiebesparing vervallen dus gelijk bij inwerkingtreding.

Daarentegen geldt artikel 2.15 en specifiek ook lid 4 van het Activiteitenbesluit wel bij categorie 2 inrichtingen. Eventuele voorschriften over het (gefaseerd) nemen van maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar gaan dus wel over.

Categorie 3 en 4

Voor categorie 3 en 4 kunnen er verschillende vormen van overgangsrecht van toepassing zijn. Daarom worden deze verder toegelicht. Hieronder zijn de standaardvoorschriften Energie uit de LRSO opgenomen. Per voorschrift is onderaan aangegeven wat er gebeurt met deze voorschriften bij groot (categorie 3) en zeer groot (categorie 4) gebruikers. Het is belangrijk de precieze formulering van de vergunning in kwestie goed te bekijken. Ook de samenhang tussen de voorschriften moet daarbij in

acht worden genomen. De analyse op deze pagina houdt rekening met het opnemen van alle voorschriften in de vergunning. U kunt daarmee de analyse gebruiken als opzet. Ook hier geldt: U moet altijd naar de specifieke vergunningvoorschriften uit de vergunning in kwestie kijken. Het is altijd aan bevoegd gezag om uitsluitel te doen over de regels uit de vergunning in relatie tot de algemene regels.

Voorschriften LRSO en bijbehorende conclusie

De voorschriften zijn cursief weergegeven. Vervolgens staat per categorie wat er met de voorschriften gebeurt. De voorschriften zijn gebaseerd op de standaard voorschriften van de LRSO: energie voorschriften versie september 2022. Naam van het brondocument is: ENv_Energie_v3

1 ENERGIE

1.1 Onderzoek

1.1.1 Uiterlijk <<aantal maanden>> maanden na inwerkingtreding van dit voorschrift moet een energieonderzoek ter goedkeuring bij het bevoegd gezag worden ingediend. Het energieonderzoek moet de volgende elementen bevatten:

een beschrijving van de processen, faciliteiten en gebouwen binnen de inrichting (eventueel per bedrijfsonderdeel);

een energiebalans van de inrichting, met daarin:

- a. het energiegebruik van de hele inrichting, waarvan ten minste 90% is toebedeeld aan individuele installaties en (deel)processen;
- b. de uitgaande energiestromen, waarbij ten minste 90% van de uitgaande hoeveelheid energie wordt benoemd: per stroom wordt het vermogen, temperatuurniveau en het medium aangegeven;
- c. overzicht van intern hergebruikte energiestromen, waarbij ten minste 90% van de hergebruikte energie wordt benoemd.
- d. een overzicht van alle overwogen maatregelen (technieken én voorzieningen);
- e. per overwogen maatregel een berekening van de terugverdientijd volgens de methodiek beschreven in bijlage 10a Activiteitenregeling milieubeheer, waarbij ook de in die bijlage genoemde prijzen gehanteerd moeten worden;
- f. een energieplan, zijnde een overzicht met ten minste alle maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder.
- g. Per maatregel wordt vermeld binnen welke redelijke termijn elk van die maatregelen na goedkeuring van het plan zal worden getroffen. Als er maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder zijn die niet worden uitgevoerd dan wordt dat in het plan gemotiveerd.

Categorie 3 (groot)

- Voorschrift zal 3 jaar doorgaan als maatwerk. Het valt namelijk binnen maatwerkmogelijkheden van lid 5 van 2.15 van het geactualiseerde Activiteitenbesluit. Maar alleen voor het proces en faciliteiten deel. Treedt binnen die 3 jaar de Omgevingswet in werking? Dan wordt het voorschrift permanent opgenomen in de vergunning of opgenomen als maatwerkvoorschrift bij de algemene regel.

Categorie 4 (zeer groot)

- Voorschrift zal 3 jaar doorgaan als maatwerk. Het valt namelijk binnen maatwerkmogelijkheden van lid 5 van 2.15 van het geactualiseerde Activiteitenbesluit. Maar alleen voor het proces en faciliteiten deel. Treedt binnen die 3 jaar de Omgevingswet in werking? Dan worden de voorschriften permanent opgenomen in de vergunning of opgenomen als maatwerkvoorschrift bij de algemene regel.
- Dit voorschrift heeft mogelijk gevolgen voor de onderzoeksplicht zoals opgenomen in de geactualiseerde energiebesparingsplicht. Inrichtingen die een onderzoek opgelegd hebben gekregen vanuit de vergunning, krijgen mogelijk te maken met een strengere eis voor onderzoek

vanuit de onderzoeksplicht. Bij strengere eisen geldt het overgangsrecht vanuit het activiteitenbesluit en is er dus een overgangperiode van 6 maanden voor die strengere eisen.

- Door de hiervoor genoemde overgangperiode worden deze inrichtingen over de rapportagedatum van 1 december 2023 getild (6 maanden na 1 juli, is 1 januari 2024). Daarom hoeven deze inrichtingen pas te voldoen aan de aanvullende eisen uit de onderzoeksplicht vanuit het activiteitenbesluit op het volgende uiterste rapportage moment: december 2027. Zij moeten natuurlijk wel blijven voldoen aan het voorgeschreven onderzoek zoals in de vergunningvoorschriften was opgenomen, zie eerste punt hierboven.
- In sommige gevallen kan het zo zijn dat bevoegd gezag alsnog de aanvullende eisen vanuit de onderzoeksplicht wil opleggen bij zeer groot gebruikers. De maatwerkmogelijkheden vanuit het activiteitenbesluit en later het Bal biedt daarvoor de mogelijkheid om de strengere eisen, zoals die vanuit de onderzoeksplicht, op te nemen in het maatwerk voor onderzoek. Dit doet men door deze eisen op te nemen in de vergunning of als maatwerk bij de algemene regel.

1.1.2 Eenmaal per 4 jaar moet het energieonderzoek zoals bedoeld in voorschrift Klik hier om een tekst in te voeren... worden geactualiseerd. Hierin moet, naast de in dat voorschrift genoemde elementen, ook het volgende worden opgenomen:

1. De energiegebruiken van de voorgaande 4 jaar, uitgesplitst per energiedrager en jaartal;
2. Een overzicht van de maatregelen die in het kader van het vorige energieplan zijn genomen, inclusief:
 - a. eventuele wijzigingen in de tijdsplanning van de maatregelen, vergezeld van motivering;
 - b. eventuele vervanging van maatregelen door gelijkwaardige energiebesparende maatregelen;
 - c. maatregelen die niet zijn uitgevoerd, dit ook vergezeld van motivering;
3. Energie relevante investeringsbeslissingen.

Het geactualiseerde energieonderzoek moet ter goedkeuring bij het bevoegd gezag worden ingediend.

Categorie 3 (groot) en 4 (zeer groot)

- Voorschrift zal 3 jaar doorgaan als maatwerk. Het valt namelijk binnen maatwerkmogelijkheden van lid 5 van 2.15 van het geactualiseerde Activiteitenbesluit. Maar alleen voor het proces en faciliteiten deel. Treedt binnen die 3 jaar de Omgevingswet in werking? Dan worden de voorschriften permanent opgenomen in de vergunning of opgenomen als maatwerkvoorschrift bij de algemene regel.

1.2 Maatregelen

1.2.1 Uiterlijk <<X maanden>> na inwerkingtreding van dit voorschrift heeft de vergunninghouder de volgende maatregelen getroffen:

- a. <<maatregel>>
- b. <<maatregel>>

Categorie 2 (middel), 3 (groot) en 4 (zeer groot)

- Voorschrift zal 3 jaar doorgaan als maatwerk als de maatregel zich binnen 5 jaar terug verdient. Het valt namelijk binnen de geactualiseerde energiebesparingsplicht in het Activiteitenbesluit. Treedt binnen die 3 jaar de Omgevingswet in werking? Dan wordt het voorschrift permanent opgenomen in de vergunning of als maatwerk bij de algemene regel of als maatwerk bij de algemene regel.

1.2.2 De maatregelen uit het goedgekeurde energieplan moeten binnen de daarin aangegeven termijnen worden uitgevoerd.

Categorie 2 (middel), 3 (groot) en 4 (zeer groot)

- Voorschrift zal 3 jaar doorgaan als maatwerk als de maatregel zich binnen 5 jaar terug verdient. Het valt namelijk binnen de geactualiseerde energiebesparingsplicht in het Activiteitenbesluit. Treedt binnen die 3 jaar de Omgevingswet in werking? Dan wordt het voorschrift permanent opgenomen in de vergunning of als maatwerk bij de algemene regel of als maatwerk bij de algemene regel.

1.2.3 Vergunninghouder mag een in het energieplan opgenomen maatregel vervangen door een gelijkwaardig alternatief, op voorwaarde dat het bevoegd gezag hiermee vooraf schriftelijk heeft ingestemd. Onder gelijkwaardig wordt verstaan dat de alternatieve maatregel minstens evenveel energie bespaart en geen stijging geeft van de milieubelasting ten opzichte van de vervangen maatregel.

Categorie 2 (middel), 3 (groot) en 4 (zeer groot)

- Voorschrift zal vervallen. Dit is namelijk geheel geregeld in de activiteitenbesluit en regeling.

1.2.4 Als het bevoegd gezag na het moment van in werking treden van deze omgevingsvergunning constateert dat een energiebesparende maatregel beschikbaar is die niet is opgenomen in het energieonderzoek neemt vergunninghouder deze maatregel(en) mee in het eerstvolgende energieonderzoek.

Categorie 3 (groot) en 4 (zeer groot)

- Voorschrift kan worden gezien als onderdeel van het maatwerk mogelijkheden van lid 5 over onderzoeken en zal dus meegaan in de 3 jaar doorgaan als maatwerk. Treedt binnen die 3 jaar de Omgevingswet in werking? Dan wordt het voorschrift permanent opgenomen in de vergunning of als maatwerk bij de algemene regel of als maatwerk bij de algemene regel.

Alleen opnemen als het van toepassing is

1.2.5 Isolatie van leidingen en appendages voor verwarming en koeling moeten eens in de 2 jaar op doelmatigheid worden gecontroleerd zoals is beschreven in het CINI handboek. De hierbij verkregen bevindingen moeten worden vastgelegd. Geconstateerde gebreken moeten worden hersteld en geregistreerd. De registratie is op verzoek beschikbaar voor het bevoegd gezag.

Categorie 2 (middel), 3 (groot) en 4 (zeer groot)

- Vermoedelijk vervalt dit voorschrift. Omdat het niet te passen is onder lid 4 of lid 5. Enige mogelijkheid is als bevoegd gezag kan onderbouwen dat dit een maatregel betreft die zich binnen de inrichting binnen 5 jaar terug verdient. Dan is het onder de geactualiseerde energiebesparingsplicht in het Activiteitenbesluit te scharen.

1.2.6 Het persluchtleidingwerk moet jaarlijks door middel van ultrasone lekdetectie worden geïnspecteerd op luchtdichtheid. De hierbij verkregen bevindingen moeten worden vastgelegd. Geconstateerde gebreken moeten worden hersteld en geregistreerd. De registratie is op verzoek beschikbaar voor het bevoegd gezag.

Categorie 2 (middel), 3 (groot) en 4 (zeer groot)

- Vermoedelijk vervalt dit voorschrift. Omdat het niet te passen is onder lid 4 of lid 5. Enige mogelijkheid is als bevoegd gezag kan onderbouwen dat dit een maatregel betreft die zich binnen de inrichting binnen 5 jaar terug verdient. Dan is het onder de geactualiseerde energiebesparingsplicht in het Activiteitenbesluit te scharen.

1.3 Rapportage

Onderstaand voorschrift opnemen als jaarlijkse rapportageplicht (in plaats van eens per 4 jaar zoals in voorschrift hierboven) nodig wordt geacht. In dit geval moeten de verwijzingen naar voorschriftnummers worden aangepast.

1.3.1 Vergunninghouder moet jaarlijks, voor 1 april, aan het bevoegd gezag rapporteren over ontwikkelingen op energiegebied binnen de inrichting. Deze rapportage moet ten minste de volgende onderwerpen omvatten:

De energiegebruiken van de voorgaande jaar, uitgesplitst per energiedrager;

1. Overzicht van maatregelen die in het kader van het vorige energieplan zijn genomen, inclusief:
 - a. Eventuele wijzigingen in de tijdsplanning van de maatregelen, vergezeld van motivering;
 - b. Eventuele vervanging van maatregelen door gelijkwaardige energiebesparende maatregelen;
 - c. Maatregelen die niet zijn uitgevoerd, dit ook vergezeld van motivering;
2. Energie relevante investeringsbeslissingen.

Categorie 3 (groot) en 4 (zeer groot)

- Voorschrift vervalt gelijk. Het activiteitenbesluit heeft geen maatwerk wat dit toelaat en is soepeler.

1.3.2 Vergunninghouder registreert de voortgang van de uitvoering van de maatregelen uit het energieplan. De registratie is op verzoek beschikbaar voor het bevoegd gezag

Categorie 3 (groot) en 4 (zeer groot)

- Voorschrift vervalt gelijk. Het activiteitenbesluit heeft geen maatwerk wat dit toelaat en is soepeler. Voor een deel wel geregeld in 5:17 van de Algemene wet bestuursrecht. Daar is geregeld dat:
- Een toezichthouder is bevoegd inzage te vorderen van zakelijke gegevens en documenten. Hij is bevoegd van de gegevens en documenten kopieën te maken.
- Als het maken van kopieën niet ter plaatse gedaan kan worden, is hij bevoegd de gegevens en documenten voor dat doel voor korte tijd mee te nemen tegen een door hem af te geven schriftelijk bewijs.
Onderstaand voorschrift vraagt het bedrijf, als er gekozen kan worden tussen maatregelen, die maatregel te kiezen die de grootste energie besparing geeft. Als dit niet het geval is dient beargumenteerd te worden waarom.

1.3.3 Bij het nemen van energierelevante investeringsbeslissingen moet vergunninghouder energiezuinigere alternatieven onderzoeken, tenzij deze beslissing betrekking heeft op maatregelen die al in het energieplan zijn opgenomen. Als een energiezuiniger alternatief in vijf jaar of minder terug te verdienen is en de alternatieve maatregel minstens evenveel energie bespaart en geen stijging geeft van

de milieubelasting ten opzichte van de oorspronkelijke maatregel dan moet voor dat alternatief gekozen worden.

Categorie 3 (groot) en 4 (zeer groot)

- Voorschrift vervalt gelijk. Het activiteitenbesluit heeft geen maatwerk wat dit toelaat en is soepeler. Daarnaast wordt dit in de EML deels geregeld door maatregelen met een natuurlijk moment.

1.4 Monitoring

Monitoringsvoorschriften,

Optie 1: Opnemen als er sprake is van een bedrijf met een (chemisch)proces met procesbesturing. In dat geval moet het bedrijf kunnen beargumenteren wat zij monitort om tot een zuinig gebruik van energie te komen.

1.4.1 Vergunninghouder legt uiterlijk <<termijn>> een monitoringsplan ter goedkeuring voor aan het bevoegd gezag. In dat plan wordt aangegeven, uitgesplitst naar gebouwen en installaties/processen:

1. wat de relevante energiestromen zijn die monitoring behoeven;
2. van deze relevante energiestromen de relevante (energie)parameters;
3. met welke frequentie deze relevante energiestroom wordt gemeten;
4. hoe deze relevante (energie)parameters worden geanalyseerd en bijgestuurd.

Bevoegd gezag kan aanvullende eisen stellen over de te monitoren stromen en de frequentie waarmee ze worden gemonitord.

Categorie 3 (groot) en 4 (zeer groot)

- Voorschrift vervalt gelijk. Het activiteitenbesluit heeft geen maatwerk wat dit toelaat en is soepeler. Mogelijk kan het wel onderdeel zijn van de voorschriften in het onderzoek (paragraaf 1.1 van de LRSO) Voor een deel ook gedekt door onderzoeksplicht bij zeer groot gebruikers.

Optie 2: Bij relatief kleine bedrijven, met een simpele energiesituatie.

1.4.2 Vergunninghouder implementeert een energiezorgsysteem dat voorziet in maandelijkse registratie van alle ingekochte energiedragers en analyse hiervan. De registratie en analyse zijn op verzoek beschikbaar voor het bevoegd gezag.

Categorie 3 (groot) en 4 (zeer groot)

- Voorschrift vervalt gelijk. Het activiteitenbesluit heeft geen maatwerk wat dit toelaat en is soepeler.

Optie 3: In te zetten bij iets complexere situaties, waar meer baat van detailmonitoring verwacht mag worden

1.4.3 Vergunninghouder past een energieregistratie- en monitoringssysteem toe, toegespitst op de aanwezige gebouwen, processen installaties en interne voertuigen binnen de inrichting. Dit monitoringssysteem moet minimaal het gebruik per energiedrager per half uur vastleggen. Daarnaast bevat dit monitoringssysteem elektriciteit- en gas- en/of warmtemeters die op afstand kunnen worden uitgelezen (de zogenaamde slimme meters met een uitlees- en analyseapplicatie).

De gegevens uit het monitoringssysteem moeten worden geanalyseerd om te identificeren of er kansen zijn om energie te besparen door het beter inregelen van installaties of het aanpassen van gedrag. De resultaten van deze analyse worden teruggekoppeld aan het management. Op verzoek zijn de

monitoringsgegevens en de analyse daarvan beschikbaar voor het bevoegd gezag.

In geval bedrijf niet zelf aangeeft hoe te gaan monitoren is onderstaand voorschrift een goede eerste aanzet om met het bedrijf in gesprek te raken.

1.4.4 De monitoringsrapportage zoals genoemd in voorgaand voorschrift moet tenminste de volgende gegevens bevatten:

1. 4 weekgrafieken elektriciteitsgebruik, 1 representatieve week per seizoen. Maandag-zondag van 00.00 -24.00 uur,
2. 4 weekgrafieken gas/stoomgebruik, 1 representatieve week per seizoen. Maandag-zondag van 00.00 - 24.00 uur,
3. Grafiek elektriciteitsgebruik feest-en vakantiedagen, die niet in de representatieve week liggen,
4. Grafiek gas/stoomgebruik feest-en vakantiedagen, die niet in de representatieve week liggen,
5. Grafiek puntenwolk (scatterplot) gas/stoomgebruik versus buitentemperatuur,
6. Grafiek puntenwolk (scatterplot) elektriciteits-en gas/stoomgebruik versus buitentemperatuur

Categorie 3 (groot) en 4 (zeer groot)

- Voorschrift vervalt gelijk. Het activiteitenbesluit heeft geen maatwerk wat dit toelaat en is soepeler.

1.4.5 Het bevoegd gezag kan tussentijds een monitoringsrapportage opvragen.

Categorie 3 (groot) en 4 (zeer groot)

- Voorschrift vervalt gelijk. Dit is geregeld in 5:17 van de Algemene wet bestuursrecht. Daar is geregeld dat:
- Een toezichthouder is bevoegd inzage te vorderen van zakelijke gegevens en documenten.
- Hij is bevoegd van de gegevens en documenten kopieën te maken.
- Als het maken van kopieën niet ter plaatse gedaan kan worden, is hij bevoegd de gegevens en documenten voor dat doel voor korte tijd mee te nemen tegen een door hem af te geven schriftelijk bewijs.

Meer informatie

Wilt u energie besparen? Bekijk dan ook eens de volgende informatie:

- [Subsidiemogelijkheden](#)
- [Kennisbank Energiebesparing en Winst](#)
- [Klimaatmonitor](#)
- [Kompas Energiewetgeving Gebouwen](#)
- [Wetchecker energieverduurzaming](#)
- [Stichting Stimular - Stimular - De werkplaats voor duurzaam ondernemen](#)
- [Informatiebank Erkende maatregelen energiebesparing \(RVO\)](#)

equivalent

het begrip equivalent is vooral van belang voor bedrijven die verwarming door restwarmte of stadsverwarming gebruiken.

Toelichting terugverdientijd

De terugverdientijd:

Investeringsom, inclusief kapitaalkosten, gedeeld door de besparing op energieverbruik plus eventuele wijzigingen in de exploitatiekosten.

De waarde van de energiebesparing is de energieprijs van de te besparen energie (marginale prijs).

Sectorafwijkende activiteiten of gebouwtypen

Activiteiten per bedrijfstak

Als een inrichting kiest voor de erkende maatregelensystematiek om aan de verplichting te voldoen, dan kiest het de lijst van één bedrijfstak. In de lijst staan de SBI-codes van de sectoren die onder de bedrijfstak vallen en waarvoor de erkende maatregelenlijst geldt.

Afwijkende activiteiten

Soms zijn er afwijkende activiteiten of gebouwtypen binnen de inrichting. Bijvoorbeeld specifieke activiteiten van een andere branche of afwijkende gebouwtypen: een eetruimte, een sportzaal en een slaapgelegenheid. Er is dan een bijzondere situatie ontstaan waarvoor geen lijst met erkende maatregelen is. Er kan dan worden teruggevallen op de normale energiebesparingsplicht. De lijsten zijn wel geschikt als inspiratie voor de te nemen maatregelen. De lijst van de bedrijfstak voor de hoofdactiviteiten binnen de inrichting. Voor afwijkende activiteiten de lijst die deze beschrijven.

Van belang is dan goed overleg tussen de inrichting en bevoegd gezag over de te nemen maatregelen.

Inrichtingen genoemd in artikel 2.14c lid 2 Abm

Artikel 2.14c van het Activiteitenbesluit milieubeheer wijst de inrichtingen aan die mogelijk een onderzoeksplicht hebben op basis van hun energieverbruik.

Om aan te sluiten bij de toekomstige situatie onder de Omgevingswet is verwezen naar Bijlage I, onderdeel C uit het Besluit omgevingsrecht (Bor). De verwachting is dat vrijwel alle zeer grote gebruikers onderzoeksplichtig zijn. Een op voorhand herkenbare uitzondering zijn kantoren.

Onderstaand zijn deze inrichtingen samengevat weergegeven. Raadpleeg bij twijfel de exacte tekst van het Bor.

Categorieën

Categorie 1.1, onderdeel c en 1.4 onderdeel a-c

- stookinstallaties, verbrandingsmotoren, elektrische installaties en testinstallaties met een vermogen van 50 MW of meer

Categorie 2.1-2.6 en 2.7, onderdelen a tot en met c, k tot en met o en q tot en met s

- inrichtingen voor het gebruik van gassen

Categorie 3

- inrichtingen waar ontplofbare stoffen worden gebruikt

Categorie 4

- inrichtingen voor het gebruik van gevaarlijke stoffen

Categorie 5

- inrichtingen het voor gebruik van (zeer) (licht) ontvlambare en brandbare vloeistoffen

Categorie 6

- inrichtingen voor gebruik van harsen, dierlijke of plantaardige oliën of vetten

Categorie 7

- inrichtingen voor het gebruik van dierlijke, overige organische, of nitraathoudende meststoffen

Categorie 8

- inrichtingen voor het houden, slachten en vervaardigen van producten van dieren

Categorie 9.1 onderdelen a-e

- voedingsmiddelenindustrie waarbij gebruik wordt gemaakt van een stookinstallatie met een nominaal thermisch ingangsvermogen van 100 kW of meer

Categorie 9.1, onderdeel f

Categorie 9.4

- inrichtingen voor voedingsmiddelen voor landbouwhuisdieren en productie van grondstoffen voor levensmiddelen

Categorie 10

- inrichtingen waar productie en opslag van bestrijdingsmiddelen plaatsvindt

Categorie 11

- inrichting voor handelingen met steenachtige materialen

Categorie 12

- inrichtingen voor handelingen met materialen van metaal en schroot

Categorie 13 en 14

- inrichtingen voor onderhoud, reparatie, handelen in en proefdraaien van voer- vaar-, vlieg- en spoorvoertuigen

Categorie 15

- inrichtingen voor handelingen met materialen van hout en kurk

Categorie 16

- grafische industrie en inrichtingen voor de productie en verwerking van verschillende (natuurlijke) grondstoffen

Categorie 17

- inrichtingen waar met vuurwapens wordt geschoten of met ontvlambare of ontplofbare voorwerpen wordt geworpen

Categorie 19.1 onderdelen f-i, 19.4, onderdeel b

- sport- en recreatievoorzieningen, evenementen en attractieparken

Categorie 21

- inrichtingen voor het gebruik van Genetisch gemodificeerde organismen

Categorie 22

- inrichtingen voor het opslaan van niet gevaarlijke goederen met een oppervlakte van 2.000 m² of meer

Categorie 23.1 onderdelen a

- ziekenhuizen

Categorie 24

- inrichtingen voor het vervaardigen van koolelektroden

Categorie 25

- inrichtingen voor het reinigen van drukhouders, vaten en andere verpakkingen

Categorie 26

- inrichtingen voor het oefenen van brandbestrijdingstechnieken

Categorie 27

- inrichtingen voor het opslaan, behandelen of reinigen van afvalwater

Categorie 28

- inrichtingen voor de opslag, overslag en behandeling van afvalstoffen

Categorie 29

- defensieobjecten

Colofon

URL: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/handreiking-plicht-ter-verduurzaming/>

Datum: 11 juli 2024

Dit is een publicatie van:

Kenniscentrum InfoMil

www.infomil.nl

Post

Kenniscentrum InfoMil

Postbus 2232

3500 GE Utrecht

Bezoek

Kenniscentrum InfoMil

Lange Kleiweg 34

Rijswijk

Kenniscentrum InfoMil is onderdeel van Rijkswaterstaat Leefomgeving van Rijkswaterstaat, de uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Meer over Rijkswaterstaat vindt u op www.rijkswaterstaat.nl.